

24. 2. 2006

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Návrh zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců

Poslanecká sněmovna schválila návrh zákona o úrazovém pojištění zaměstnanců. Cílem nového zákona, který vejde v účinnost 1. 1. 2008, je výrazně motivovat zaměstnavatele i zaměstnance k vytváření co nejlepších podmínek pro bezpečnou práci. Novou právní normu musí ještě posoudit Senát a podepsat prezident.

V roce 2004 (výsledky za rok 2005 ještě nemá MPSV k dispozici) došlo v České republice ke 109 243 pracovním úrazům. Nevyhovující pracovní prostředí bylo příčinou 1 329 nemocí z povolání. O život přišlo v práci 187 lidí. Podle údajů Ministerstva financí (MF) zaplatili zaměstnavatelé v roce 2004 4 550 996 000 Kč na úrazové pojištění. Ve stejném roce pojišťovny vyplatily 2 595 634 000 korun.

Odpovědnost za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání nesou zaměstnavatelé. V České republice funguje v současné době systém, jehož parametry určuje stát a podle kterého **jsou zaměstnavatelé povinni pojistit se u některé ze dvou komerčních pojišťoven**, které stanoví zákoník práce - u České pojišťovny nebo Pojišťovny Kooperativa. Výše pojistného se odvíjí podle okruhu ekonomických činností firmy. V případě, že dojde k pracovnímu úrazu, **dostávají poškození zaměstnanci pojistné plnění od pojišťoven převážně prostřednictvím svých zaměstnavatelů**. Průměrná doba plnění je 19 let. Zaměstnanec je odškodňován za újmu, která mu vznikla pracovním úrazem nebo nemocí z povolání.

Současný systém dostatečně nemotivuje postižené zaměstnance k další práci a nemotivuje ani zaměstnavatele k přijímání účinných opatření, která by předcházela vzniku pracovních úrazů a nemocí z povolání. Zákonem stanovenou povinností firem pojistit se u dvou komerčních pojišťoven vytýkala ČR i Evropská unie. Podle ní tento postup nezajišťuje rovnost.

Reálně existují jen dvě varianty řešení: a) **na bázi komerční**, kdy by byly do okruhu pojišťoven, u kterých se zaměstnavatelé pojistí, zahrnuty všechny pojišťovny, b) nebo **na bázi sociálního pojištění**, které bude spravovat státní nebo veřejná instituce. Tuto variantu zvolilo při přípravě návrhu zákona i MPSV.

Nová právní úprava zavede do českého systému pojištění prvky, které se standardně vyskytují v systému úrazového pojištění ve vyspělých zemích. **Návrh zákona posiluje právní jistoty zaměstnanců i zaměstnavatelů a vytváří předpoklady pro dlouhodobou stabilitu úrazového pojištění za finančně přijatelných podmínek.**

Pokud návrh zákona projde celým schvalovacím procesem, **nebude už v budoucnu existovat pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ale forma sociálního úrazového pojištění s vlastním systémem poskytovaných dávek, což celý systém zprůhlední**. Odpovědnost za škodu způsobenou na zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání se tak přenese **z oblasti pracovněprávní do systému sociálního zabezpečení**, a to formou dávek úrazového pojištění.

Odpovědnost za provádění úrazového pojištění zaměstnanců přejde na stát a změní se také charakter pojištění. **Úrazové pojištění bude provádět Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ)**, která provádí i jiné druhy sociálního pojištění. Zaměstnavatelé jí budou odvádět pojistné ve stejné výši jako dosud a ČSSZ zajistí v této oblasti stejný režim, který dnes platí v oblasti sociálního pojištění. Na základě poškození zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání bude **vyplácet dávky z úrazového pojištění přímo poškozeným zaměstnancům**.

Takové řešení zajistí dlouhodobou jistotu při výplatě dávek lidem, kteří utrpěli úraz v práci nebo mají nemoc z povolání. **Poskytovaná dávka (renta) už nebude vázána na částečný nebo plný invalidní důchod**, na který jim vznikl nárok na základě úrazu nebo nemoci z povolání. **Navíc si lidé, kteří rentu pobírají, budou moci přivydělávat, aniž by se jim výše dávky o tento přivýdělek snížila, jako je tomu dnes.**

ČSSZ bude zajišťovat výběr pojistného, výplatu dávek, povede jednotnou evidenci a bude také kontrolovat, zda zaměstnavatelé plní v této oblasti své povinnosti. **Úrazové pojištění bude ČSSZ spravovat odděleně od ostatních druhů pojištění. Tím se sníží náklady** na provoz, správu pojištění a v neposlední řadě také počet neplatičů pojistného. To umožní zavedení preventivních aktivit a převzetí výplaty starých závazků (rent) od roku 1993, kdy bylo zákonné úrazové pojištění zavedeno. ČSSZ připraví každý rok pojistný plán, který projedná se zástupci sociálních partnerů a poté ho předloží vládě ke schválení.

Návrh zákona zvyšuje jednorázové odškodnění pozůstalých. V případě, že zaměstnanec (zaměstnankyně) zemře na následky pracovního úrazu, dostane jeho **manželka či manžel 240 000 Kč** (v současnosti je to 50 tis. Kč). **Stejnou částku dostane i dítě** (dnes dostává 80 tis. Kč).

Nový zákon bude také zvýhodňovat zaměstnavatele, kteří budou zvyšovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vývoj počtu a závažnosti úrazů a nemocí z povolání by měly odrážet případné slevy či přírážky na pojistném. **Nový systém úrazového pojištění zaměstnanců přebírá všechny dosavadní vyplácené renty od roku 1993 a garantuje, že se jejich výše oproti současnosti nezmění.** Tyto renty nebudou podléhat přezkoumání zdravotního poškození pro účely úrazového pojištění po dobu 10 let (ochranná doba nároku). Efektivní úrazové pojištění bude vedle sociální úlohy plnit i úlohu preventivní a také rehabilitační (návrat poškozeného do pracovního procesu).

Zdroj: MPSV

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikатурní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)

- [K osobnímu příplatku v platové sféře](#)
- [Odvolání vedoucího zaměstnance z funkce a některé související otázky z HR praxe](#)